

University of Groningen

Impact of the coronavirus on laboratory animals and animal experiments within the Central Service for Laboratory Animals of the UMCG

Thuring, Catriene

Published in:
 Tijdschrift voor Diergeneeskunde

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
 Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
 2020

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Thuring, C. (2020). Impact of the coronavirus on laboratory animals and animal experiments within the Central Service for Laboratory Animals of the UMCG. *Tijdschrift voor Diergeneeskunde*, 145(5), 20-21. <https://www.knmvd.nl/deel-2-special-covid-19-en-de-diergeneeskunde/>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Impact van het coronavirus op proefdieren en dierproeven binnen de Centrale Dienst Proefdieren van het **UMCG**

TEKST **DR. CATRIENE THURING, ADJUNCT-HOOFD EN AANGEWEZEN DIERENARTS CENTRALE DIENST PROEFDIEREN VAN HET UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM GRONINGEN**
 FOTO'S **CENTRALE DIENST PROEFDIEREN, UMCG**

Als student maakte ik in de winter en voorjaar van 1997 de Klassieke Varkenspestepidemie mee. Als herkauweronderzoeker in Nederland en Ierland zat ik in 2001 midden in de mond-en-klauwzeercrisis. Bij deze dierziekten was er een hoog risico voor de dieren en een laag risico voor de mens. In 2020 verspreidt het coronavirus zich in ijtempo vanuit Azië over Europa. Dit keer is de mens 'at risk'. In dit artikel leg ik uit wat dit voor mijn functie betekent en wat de consequenties zijn voor een proefdierinstituut, in dit geval de Centrale Dienst Proefdieren (CDP) van het UMCG.

De CDP faciliteert dierexperimenteel onderzoek en onderwijs voor onderzoekers vanuit de disciplines geneeskunde en farmacie. Zo'n dertig onderzoeksgroepen maken gebruik van de faciliteit. Onder het overkoepelend onderzoeksthema 'Healthy Ageing' wordt zowel fundamenteel als toegepast onderzoek gedaan aan knaagdieren en vissen. Op dagbasis huisvest de CDP 13.000 dieren. De CDP fokt muizen en ratten onder SPF- en SOPF-condities. Daarnaast is er een 'germ free'-unit. In deze afdeling worden in isolatoren kiemvrije muizen

gefokt en worden onder dezelfde condities dierproeven gedaan. Als aangewezen dierenarts (artikel 14.1. Wet op de dierproeven) met een stevige managementtaak ben ik er voor dier én mens. Met de collega's van de Instantie voor Dierenwelzijn (artikel 13f3 Wet op de dierproeven) zorgen we ervoor dat de gezondheid en het welzijn van de dieren in fok en in experiment optimaal geborgd zijn. Ik adviseer over de dierproeven in voorbereiding, volg de dieren tijdens uitvoering van de dierproeven en bewaak de microbiologische status

van de foklijnen en van de dieren in experiment. De CDP is geen gesloten instituut; van alle dieren van externe leveranciers wordt daarom de gezondheidsstatus gecontroleerd. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor het team proefdiervverzorgers en biotechnici; professionals die goed getraind zijn om signalen met betrekking tot aantasting van welzijn of gezondheid van de proefdieren snel op te vangen. Dit team controleert en verzorgt alle dieren elke dag van het jaar en trechert voor mij de dieren die specialistische zorg nodig hebben.

BESMETTING

In een proefdierfaciliteit ben je je altijd bewust van risico's van overdraagbaarheid van pathogene micro-organismen van mens naar dier en van dier naar mens. Beschermingsmaatregelen worden continu ingezet. Op mogelijke overdracht van pathogenen van mens naar mens zijn we meestal niet primair gefocust. In de coronacrisis is het echter juist een belangrijk aandachtspunt. Het voordeel is dat de principes van isolatie en afstand houden altijd al gelden en dat de maatregelen die we binnen de CDP hebben genomen als gevolg van de corona-epidemie voor mijn CDP-collega's logische maatregelen zijn.

CORONA, CONSEQUENTIES VOOR MENSEN

Het UMCG zette meteen scherpe maatregelen in om verspreiding van het coronavirus zoveel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen werden genomen voordat het RIVM met vergelijkbare adviezen kwam. Op 12 maart meldde ik me om die reden af voor een landelijk overleg in Utrecht; een teleconferentie bood uitkomst. Er zouden er nog vele volgen. Toen UMCG'ers gemaand werden thuis te gaan werken, raakte dat de bedrijfsvoering van de CDP direct. We besloten het team proefdierversorgers te splitsen in twee groepen en een schema week op/af in te gaan voeren. Elke dag zijn binnen de CDP tientallen onderzoekers actief, voornamelijk om bepalingen of metingen te doen aan dieren in experiment. De onderzoeksgroepen wezen voor hun groep een à twee personen aan die deze bepalingen voor de complete groep op zich zouden nemen. Voor de overige onderzoekers was het gebouw niet meer toegankelijk. Transparantie over het dierexperimenteel

werk vinden we belangrijk binnen de CDP. Jaarlijks geven we aan ongeveer 450 geïnteresseerden een rondleiding waarin we uitleggen welke dierproeven we uitvoeren en waarom. Deze rondleidingen werden opgeschort. Voor wat betreft het onderwijs waren er ook consequenties. De CDP verzorgt stages voor de opleidingen mbo-dierverzorging en hbo-proefdiermanagement. Deze stages werden afgebroken, workshops voor een internationaal studentencongres moesten worden afgezegd en de interne nascholing voor proefdierversorgers en biotechnici werd uitgesteld.

Het resultaat van al deze acties is dat het aantal bezoekers aan de proefdierfaciliteit tot een minimum werd en wordt beperkt. Een drastisch verkleind team dierversorgers neemt de dierversorging op zich.

CORONA, CONSEQUENTIES VOOR DIEREN EN DIERPROEVEN

"Labs are euthanizing thousands of mice in response to coronavirus pandemic", kopte *Science* in maart jongstleden. Een zorgwekkend bericht, inderdaad. De belangrijkste reden die ik kan bedenken waarom proefdieren zouden moeten worden geëuthanaseerd vanwege het coronavirus is omdat er onvoldoende mankracht is om de fok van dieren te begeleiden en de dagelijkse verzorging van dieren in te vullen. Omdat het team proefdierversorgers en biotechnici gehalveerd is per werkweek besloten we geen nieuwe dierproeven op te starten, ook al waren deze al gepland. Op die manier kon de belasting per proefdierversorger omlaag worden gebracht. Daarnaast hebben we kritisch naar de ongeveer tweehonderd foklijnen gekeken: in welke lijnen kan de fok verkleind of ver-

traagd worden? De reden dat we zelf muizen fokken, is dat het om unieke, transgene lijnen gaat die niet verkrijgbaar zijn bij commerciële proefdierleveranciers. Wil je de lijn vitaal houden, dan kun je de fok niet zonder meer stilleggen. Per foklijn bekeken we wat de beste aanpak was; maatwerk dus. Overigens deelden collega's werkzaam binnen andere proefdiercentra in Nederland al in een vroeg stadium hun invulling van coronamaatregelen. In Nederland worden alle dierproeven wetenschappelijk en ethisch getoetst als onderdeel van de vergunningsprocedure. Een door de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) verleende vergunning impliceert dat het belang van de dierproef groter is dan het verwachte ongerief voor de dieren. Het is onmogelijk een prioritering aan te brengen en bijvoorbeeld de minst belangrijke proeven niet af te ronden. In het kader van 'Healthy Ageing'-onderzoek laten we dieren verouderen. Het stopzetten van verouderingsstudies zet onderzoekers in tijd achteruit. Ondanks de sterk veranderde omstandigheden besloten we alles op alles te zetten om de lopende dierproeven en fok te continueren. Het euthanaseren van duizenden dieren zoals beschreven in het *Science*-artikel is dus binnen de CDP niet aan de orde.

TEN SLOTTE

De wereld wacht op een vaccin om mensen te beschermen tegen het coronavirus en te vrijwaren van COVID-19. Dit vaccin zal alleen gerealiseerd kunnen worden middels dierexperimenteel onderzoek. In maart jongstleden meldde de CCD de eerste vergunningen in het kader van COVID-19 onderzoek verleend te hebben; een stapje in de goede richting! 🐭

Veterinaire ethiek

ten tijde van de corona-crisis

De uitoefening van de diergeneeskunde en ethische dilemma's zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De missie van de KNMVd "Tot heil van mens en dier" mag eenduidig lijken, bij nadere beschouwing is zij dat allerminst. Het heil van de mens en het heil van het dier staan regelmatig met elkaar op gespannen voet. Voortdurend ziet de dierenarts zich voor keuzes geplaatst en dient hij of zij zich af te vragen welke keuze, in de gegeven situatie, de goede, juiste en rechtvaardige is.

Met de huidige corona-virus pandemie is dit in principe niet anders. Wel anders zijn de omstandigheden en specifieke vragen en dilemma's. Het heil van de mens, in het bijzonder de volksgezondheid, staat meer onder druk dan gewoonlijk. Het is in ieders belang de verspreiding van het virus zo snel mogelijk onder controle te krijgen. Dat betekent vergaande maatregelen die ons allen treffen, maar ook een direct effect hebben op dieren en op onze professionele vrijheid en op onze verantwoordelijkheid als dierenarts.

De vraag is hoe je hier als dierenarts mee omgaat. Iedereen zal begrijpen dat niet dringende behandelingen beter even kunnen worden uitgesteld. Maar hoe ver ga je daarin? Wat definieer je als dringend? En wat nu nog niet dringend is, kan dit op den duur wel worden. Een vergelijkbare vraag speelt bij de inzet van medicijnen en andere middelen voor de behandeling, die ook voor humane patiënten gebruikt kunnen worden. Hoe ga je om met deze schaarste en hoe kun je zo nog goede diergeneeskundige zorg bieden?

DRIE STAPPEN

Cruciaal in al deze kwesties is het hoofd koel te houden en je niet te laten meeslepen door de waan van de dag en alle discussies op social media. Nog meer dan anders is het van belang dat de dierenarts haar/zijn

verantwoordelijkheid neemt en afwegingen baseert op goed onderbouwde en steekhoudende argumenten. Daarbij gaat het – net als altijd – om een zorgvuldige afweging van de waarde en belangen van het dier, de eigenaar, de volksgezondheid, en ook die van de dierenarts zelf. Dat is in de praktijk niet makkelijk, maar tegelijkertijd biedt het een kans om de waarde van de dierenarts over het voetlicht te brengen. Dat kan door drie stappen in acht te nemen.

1. DIER CENTRAAL

Ook in deze situatie is het belangrijk om het dier centraal te stellen en stil te staan bij de vraag wat in het belang is van het dier. De huidige situatie beperkt de mogelijkheden, maar het blijft belangrijk om helder te krijgen wat – ideaal gezien – nodig is voor het dier. Dat helpt in het maken van keuzes om behandelingen geheel of gedeeltelijk uit te stellen of juist in de afweging om toch direct in te grijpen.

2. HELDERE COMMUNICATIE

Eigenaren hebben ook nog geen ervaring met deze situatie. Daarom is communicatie essentieel, in het bijzonder door praktiserende dierenartsen die direct contact hebben met diereigenaren. Daarbij gaat het niet alleen om uitleg over wat je wel of niet doet, maar ook om de eigenaar mee te nemen in het waarom van je keuze. Maak voor alle betrokkenen

de afweging tussen verschillende belangen inzichtelijk.

3. GEBRUIK PROFESSIONELE EXPERTISE

Naast de kennis over de gezondheid en het welzijn van dieren hebben dierenartsen een ruime, algemene kennis over infectieziekten en hun verspreiding, een combinatie die nu van groot belang is. Hiermee kan de dierenarts een belangrijke rol spelen bij het beoordelen van informatie over virusverspreiding door mens en dier en het geven van adviezen over veilig gedrag. Ook de veterinaire inbreng in het debat over de relatie tussen de gezondheid van mens en dier is belangrijk. Deze hangt samen met een bredere discussie over in hoeverre we als veterinaire beroepsgroep het 'One Health'-idee werkelijk ondersteunen. Hoe nauw of breed zien we onze rol in het beschermen van dieren, mensen en ecosystemen?

HANDVAT

Deze drie stappen lossen niet direct alle problemen op, maar geven wel een handvat om zorgvuldige en goed geïnformeerde afwegingen te maken. Daarbij gaat het om de vragen in het 'hier en nu', maar ook met oog op 'daar en in de toekomst'. Juist dat is in deze coronaviruspandemie essentieel en stelt de dierenarts in staat zijn of haar rol te blijven spelen tot heil van mens en dier. 🐾

Diergeneeskundig onderwijs op afstand

Terwijl dierenartsen zo goed en zo kwaad als het gaat veterinaire zorg bieden op anderhalve meter afstand van collega's en cliënten, wordt het diergeneeskundig onderwijs alleen via de digitale snelweg aangeboden. De radicale omslag naar onderwijs op afstand moest in één weekend worden gemaakt. Hoorcolleges blijken niet het grootste probleem. Maar digitale werkcolleges en praktisch onderwijs vormen een uitdaging. We vragen een docent en een student naar hun ervaringen.

De omslag naar digitaal onderwijs heeft een grote impact op studenten en docenten, aldus Judith van den Brand, veterinair patholoog en portefeuillehouder onderwijs van Biomolecular Health Sciences (BHS) aan de faculteit Diergeneeskunde. Naar aanleiding van de coronamaatregelen werd op bestuurlijk niveau crisisoverleg gepleegd. Op basis van een inventarisatie van het diergeneeskundig onderwijs dat moest worden gegeven, werden docenten aan het werk gezet. Communicatietools werden in ge-

bruik genomen. Volgens Silke Tiel, die net aan haar master landbouwhuisdieren is begonnen, zetten docenten zich enorm in: "De omschakeling ging heel snel. Daardoor werden we ons acuut bewust van de ernst van de situatie." Net als andere jongeren had Tiel zich tot dan toe weinig zorgen gemaakt over het coronavirus. "Nu vragen we ons niet alleen af wat het betekent voor de studie. Maar ook: wat als mijn naasten ziek worden?"

WAAR IS IEDEREEN?

Van den Brand heeft in het weekend haar hoorcollege ingesproken, zodat het op maandag klaar stond. Die week zou er nog een hoorcollege volgen, alsmede een werkcollege. Het werkcollege werd twee opdrachten op papier. De studenten moesten die in twee groepen maken en bespreken met behulp van Teams. Het was de eerste keer op deze manier, dus het was even zoeken. Van den Brand: "Ik had twee woordvoerders aangesteld die de opdrachten doorspraken. Dit ging vrij goed, maar er was nauwelijks respons vanuit de rest van de groep." Dat was niet zo verwonderlijk; er was geen beeld omdat de camera's en microfoons uit moesten vanwege de snelheid van het systeem en de hoeveelheid achtergrondgeluiden. "Je hebt dus geen idee wie er luistert en wie niet. En ook niet of mensen het interessant vinden," legt Van den Brand uit. "Tot mijn opluchting was iedereen aan het eind van het werkcollege nog aanwezig." Eén van de studenten verontschuldigde zich bij Van den Brand voor de afwezigheid van respons. "Ze gaf gelukkig aan dat het hoorcollege en het werkcollege erg interessant waren. We e-mailden over mogelijke verbeteringen, bijvoorbeeld door bepaalde mensen een directe vraag te stellen. Ik heb een hekel aan deze schoolse manier van lesgeven, maar het werkt wel beter bij lesgeven op afstand." Bij digitale werkcolleges blijft het gissen of de lesstof aankomt. Het is lastig te beoordelen of mensen meedoen. Ook Tiel vindt het afstandsonderwijs moeilijker: "De stof blijft minder goed hangen als je het van plaatjes op je computer moet hebben. En doordat je de context mist, is het lastiger een beeld van bijvoorbeeld een bacterie-riekweek te beoordelen." Tiel probeert

alles zo goed mogelijk te volgen, maar vreest dat ze dingen verkeerd interpreteert omdat ze het normaalbeeld er niet bij heeft. "Docenten kunnen niet 'even snel' wat laten zien. Vragen en antwoorden moeten gemaïld worden."

TECHNOLOGIE

Na de initiële fase van improviseren, is nu een periode aangebroken waarin docenten iets langer kunnen nadenken over alternatieve vormen van digitaal onderwijs. Er worden ervaringen opgedaan met allerlei digitale hulpmiddelen zoals Pitch to peer, Kennisclips, Mentimeter en Pathxl. De beschikbare technologie ondersteunt het overdragen van theoretische kennis. Maar het praktisch onderwijs is niet te digitaliseren en wordt node gemist. Tiel: "Je kunt sommige dingen niet leren, als je het niet kan zien, voelen of ruiken." De coronaregels zijn evenwel onverbidde-lijk. Coassistenten en extern onderwijs kunnen momenteel niet doorgaan. En ook het praktische onderwijs in de Bachelor en Master is een groot probleem. Het zal deels ingehaald moeten worden, want het is niet mogelijk dierenarts te worden zonder praktische ervaring. Van den Brand: "Het wordt een grote organisatorische klus om de achterstand straks in te lopen." Ook toetsing is een uitdaging. Bij theoretisch onderwijs werken open vragen nog het beste, maar het kost heel veel tijd om deze examens na te kijken. Praktische examens moeten op een later moment worden afgenomen. Momenteel wordt bezien of en hoe studenten in de eindfase kunnen afstuderen.

KANSEN

Op dit moment zijn de gebouwen van de UU gesloten. Medewerkers kun-

nen er alleen met toestemming in. Tiel vindt het moeilijker om de studiemotivatie op peil te houden met zo'n grote fysieke afstand tot de faculteit. Het onderwijs vergt aan beide kanten een grote inspanning, terwijl er sprake is van veel onzekerheid. Sommigen ervaren ook extra stress gerelateerd aan gezondheid, studie en persoonlijke zorgen. Toch is er ook reden voor optimisme: "Het is mooi om te zien welke onderwijsprojecten ontstaan onder de huidige omstandigheden. We kunnen makkelijker thuis werken dan we dachten en we kunnen de studenten vrijer laten. Iedereen stelt zich flexibel op." Tiel vindt het bijvoorbeeld positief dat de online colleges een persoonlijk tintje hebben gekregen. "Elke les begint met de welgemeende vraag: hoe gaat het?" De coronacrisis is dus ondanks alles een stimulans om het onderwijs toekomstbestendig te maken. Van den Brand vindt het resultaat tot nu toe indrukwekkend: "Enorme complimenten voor alle docenten en studenten die samen proberen om toch goede dierenartsen te worden, mét een hoop nieuwe kennis over virale zoonosen." 🙌

Waar was de KNMvD tijdens de Coronacrisis?

De Coronaviruspandemie heeft ook grote gevolgen voor de diergeneeskunde. Om dierenartsen hierover te informeren voorzag de KNMvD in een dossier 'Corona' op de website, dat ook te raadplegen is door niet-leden (www.knmvd.nl/dossier/corona-covid-19/). Daarnaast maakte de KNMvD een kennisbank over Corona die alleen door leden kan worden gelezen (www.knmvd.nl/kennisbank-categorie/volksgezondheid-milieu/). De medewerkers van de KNMvD staan ondertussen veel dierenartsen en consumenten te woord (zowel per telefoon als per mail) om hen een luisterend oor te bieden, met ze mee te denken en ze te adviseren. In dit bericht lees je wat de KNMvD tot aan 20 april 2020 verder nog heeft ondernomen voor dierenartsen.

18 MAART

Vandaag stuurde de KNMvD een persbericht uit met haar standpunt dat Nederlandse dierenartsen achter de maatregelen van de regering staan in de strijd tegen het coronavirus. Vanuit het veld kwamen vragen over de uitvoering van veterinaire taken op veehouderijbedrijven. De KNMvD overlegde hierover met SGD, LNV en NVWA.

19 MAART

Dierenartsen die door het Coronavirus te kampen hadden met uitval, zowel leden van de KNMvD als niet-leden, konden vanaf vandaag gratis een advertentie voor waarneming plaatsen op de KNMvD-vacaturebank. De KNMvD riep haar leden op mondkapjes en andere medische hulp- en beschermingsmiddelen te doneren aan humane artsen en ziekenhuizen. Voor dierenartsen die niet zelf naar lokale partijen konden, legde KNMvD contact met de regionale inzamelpunten. Vetoquinol maakte in België een materiaalinventaris en wilde deze ook maken voor Nederland. Het bedrijf overlegde daarover eerst met de KNMvD.

20 MAART

Vanwege het steeds nijpendere tekort aan beademingsapparatuur, riep de KNMvD dierenartsen op beademingsapparaten met minimaal 1500 milliliter ventilatiecapaciteit (tijdelijk) ter beschikking te stellen aan humane ziekenhuizen. Dierenarts Paco Ooms hield voor de KNMvD de lijst met beschikbaar gestelde apparaten bij. Vandaag werd bekend dat de lijst met cruciale beroepen niet werd uitgebreid. Wel kon iemand die een onmisbare functie vervult ten behoeve van één van de cruciale beroepsgroepen ook een beroep doen op kinderopvang. Dit gold dus voor dierenartsen die veterinaire diensten uitvoeren voor de voedselketen, maar niet voor gezelschapsdierenartsen of paardenartsen. De KNMvD pleitte voor de opvang van kinderen van dierenartsen in een brief aan de brancheorganisatie Kinderopvang. Verder vond de KNMvD dat ook tijdens de coronacrisis zieke dieren de noodzakelijke zorg moeten kunnen krijgen. Ze sprak daarover het ministerie van LNV aan.

23 MAART

De KNMvD plaatste vandaag op de vacaturebank per diersoort een lijst

waar dierenartsen zich kunnen aanbieden om bij te vallen in praktijken. Tevens kwam er een lijst online van praktijken die door het Coronavirus niet meer (volledig) kunnen functioneren en een dierenarts zoeken. Het ministerie van LNV liet weten dat beademingsapparatuur niet gevorderd zou worden, maar dat het vrijwillige karakter van het inleveren verviel. De KNMvD inventariseerde welke gevolgen inzameling van beademingsapparaten zou hebben voor de veterinaire zorg. Verder nam de KNMvD een politiek adviseur in de hand om ervoor te lobbyen dat de veterinaire dienstverlening te allen tijde door blijft gaan.

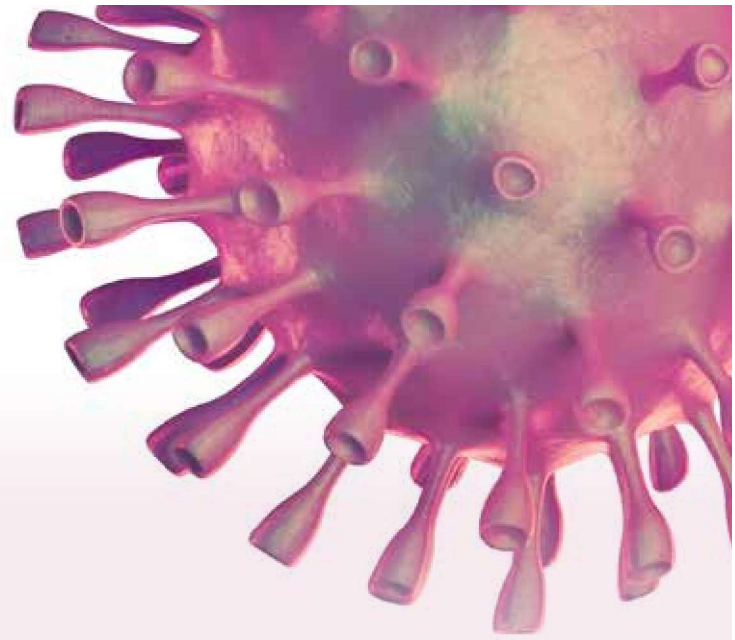
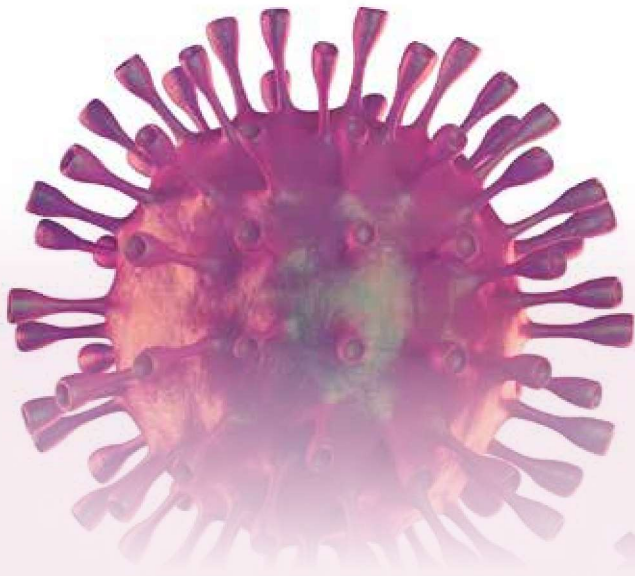
24 MAART

Nadat de maatregelen tegen verspreiding van coronavirus verzawaard werden en bovendien bekend werd dat ze minstens tot 28 april zouden gelden, wilde de KNMvD graag uitsluitel krijgen over de positie van de dierenarts. Aan consumenten liet de KNMvD weten hier hard aan te werken.

25 MAART

De KNMvD stuurde vandaag een 'position paper' aan de Tweede Ka-

mer waarin ze het kabinet per direct opriep alle dierenartsen op de lijst van cruciale beroepen te plaatsen. Dit gebeurde in combinatie met het uitzenden van een persbericht. Op social media was veel aandacht voor de positie van de KNMvD.

27 MAART

De ministeries van VWS en LNV gaven aan dat voor de humane zorgverlening specifieke IC-beademingsapparatuur nodig is. Het gaat om vijf apparaten. Inzameling daarvan heeft relatief weinig gevolgen voor de veterinaire zorg. Pas later zal mogelijk behoefte ontstaan aan andere beademingsapparatuur. Als het zover is, zal de KNMvD verzoeken bepaalde capaciteit zo lang mogelijk te reserveren voor veterinaire spoedpatiënten. De faculteit Diergeneeskunde zal helpen dit te organiseren.

30 MAART

De KNMvD sprak vandaag opnieuw met het ministerie van LNV en de politiek adviseur en presenteerde de lijst met noodzakelijke behandelingen. De KNMvD vraagt bij het ministerie om verduidelijking of de dierenarts ook valt onder zorgpersoneel – dat niet hoeft te voldoen aan de eis onderling

1,5 meter afstand te houden. Een groep dierenorganisaties, waaronder de KNMvD, kwam met een persbericht waarin de overheid verzocht wordt dierenartsen en andere professionals die dieren verzorgen alsnog toe te voegen aan de lijst cruciale beroepen.

2 APRIL

De KNMvD stuurde vandaag een enquête uit om de problemen die door de coronamaatregelen in dierenartsenpraktijken ontstaan, te inventariseren.

9 APRIL

De door de KNMvD uitgezette enquête werd ingevuld door 466 dierenartsen en 372 paraveterinair ingevuld. Hierdoor kon een beeld gevormd worden van de gevolgen van coronamaatregelen in de veterinaire praktijk. De beleidsmedewerkers van de KNMvD hebben vervolgens overleg gevoerd met het ministerie van LNV. Het ministerie ziet geen reden voor noodmaatregelen in de veterinaire sector. Wel heeft LNV de KNMvD gevraagd signalen kenbaar te maken die erop wijzen dat veterinaire zorg niet gegeven kan worden. 1,5 meter onderlinge afstand houden is voor

het verlenen van diergeneeskundige zorg soms een probleem. De KNMvD publiceerde tips en adviezen op de website om hierbij te helpen. Maar de beroepsvereniging vindt wel dat eventuele consequenties vanuit de overheid als het onmogelijk is voldoende afstand te houden, nagelaten moeten worden. Wanneer dit niet gebeurt, wil de KNMvD daar nadere afspraken over maken met de overheid. De KNMvD heeft wekelijks overleg over de knelpunten met het ministerie van LNV.

14 APRIL

Het stembureau van de KNMvD kwam bijeen voor het tellen van de stemmen in verband met de bestuursverkiezingen van de KNMvD (de uitslagen staan elders in dit tijdschrift). De inspanningen van de KNMvD om dierenartsen op de lijst met cruciale beroepen te krijgen, brachten dit onderwerp op de agenda van de Tweede Kamer en leidden tot Kamervragen. Minister Schouten gaf echter aan dat dierenartsen en diervverzorgers voorlopig niet op de lijst met cruciale beroepen komen te staan. 🐾

Corona en de privacy van de werknemer

TEKST SANDRA SPARENBURG, JURIST

Als werkgever heb je veel plichten, waaronder zorgen voor de veiligheid en de gezondheid van jouw werknemers. Maar tegelijkertijd mag je de privacy van de werknemers niet schenden. In deze Coronacrisis kunnen die twee plichten elkaar behoorlijk in de weg zitten. Wat weegt dan zwaarder? De privacy van die ene medewerker die zich ziek meldt, of de gezondheid en veiligheid van de andere collega's?

Stel dat jouw werknemer zich nu ziek meldt. In een 'normale' tijd mag je niet vragen wat hij mankeert. Maar mag je hem nu vragen of hij COVID-19 heeft? Je wilt immers extra maatregelen kunnen treffen om de andere medewerkers en eventuele klanten te beschermen.

DUIDELIJK

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is echter heel duidelijk: Nee, je mag een medewerker niet vragen of hij COVID-19 heeft. Zelfs als de betreffende medewerker uit zichzelf meldt

dat hij vermoedelijk besmet is, mag je dit niet vastleggen of delen. Dit wringt. Je wilt immers de gezondheid en veiligheid van de andere medewerkers beschermen.

Wat nu als zeker is dat de betreffende medewerker besmet is met COVID-19? De arts die de medewerker getest heeft, zal dit doorgeven aan de GGD. Vermoedt de GGD dat door contacten kans bestaat op besmetting van de collega's of klanten dan treedt een protocol in werking. Aan de hand van dit protocol bepaalt men of en welke maatregelen getroffen moeten worden.

PRIVACY

Stel, de medewerker is daadwerkelijk besmet, moet hij dit ook uit zichzelf aan jou als werkgever melden? Nee, dat hoeft hij niet. Het mag wel, maar als werkgever mag je niets met deze informatie doen. Maar je wilt, zeker als iedereen op locatie werkt, de andere medewerkers en/of klanten beschermen. Je mag uiteraard uit voorzorg extra maatregelen (mag altijd) treffen om verdere besmetting te voorkomen. Je moet er echter voor

waken dat je de privacy van de zieke collega niet prijsgeeft. Dit is uiteraard bijna niet te voorkomen, want de andere medewerkers zullen onmiddellijk weten wie de bron is; juist, die collega die zich net ziekgemeld heeft. Als de medewerker niet getest is, maar wel vermoedt dat hij besmet is, hoeft hij dit ook niet te melden. Als werkgever kun je op zeker gaan en uit voorzorg de benodigde extra maatregelen treffen om de andere medewerkers en klanten te beschermen. Je kunt als werkgever ook de bedrijfsarts inschakelen en zo nagaan of extra maatregelen nodig zijn om de anderen te beschermen.

Kortom het blijft, ondanks de ongekende en ongewisse situatie, voorzichtig laveren als werkgever.

Dit artikel is gebaseerd op de stand van zaken in de wetgeving bij het ter perse gaan van het TvD. Regelgeving kan in een crisissituatie snel veranderen. Controleer daarom ook wat de huidige stand van zaken is.